

Egzystencjalne potrzeby dziecka

Poza zdobywaniem wiedzy o świecie i uczeniem się praktycznych umiejętności, rozwój dziecka polega na tym, by coraz lepiej poznawało ono samo siebie, by odkrywało i wyrażało to, kim gdzieś w środku **JEST**. Poznawanie siebie jest jak tworzenie rdzenia czy osi, którą później dziecko „obudowuje” wiedzą i umiejętnościami nabywanymi w przedszkolu, szkole, na różnych zajęciach. Dzięki tej osi rośnie **osoba, która ma wiedzę i umiejętności** a nie osoba, która **jest sumą zdobytej wiedzy i umiejętności**, często nie zintegrowanej ze sobą i przez to nieużytecznej. Ileż mamy takiej wiedzy, której nie potrafimy użyć w praktyce? Ileż czasu spędziliśmy na zapamiętywaniu wiadomości, nie ucząc się tego, jak ją integrować i adaptować, by stała się częścią naszej osobowości? Ileż wyuczyliśmy się zachowań i schematów działań, mając jednocześnie poczucie robienia tego wbrew sobie? O ileż bardziej efektywna byłaby nasza nauka, dojrzewanie i dorosłe działanie, gdybyśmy mieli dobrze uformowany kręgosłup naszej osobowości i zdolność do integrowania nowych doświadczeń!

Gdy dziecko przychodzi na świat, niesie w sobie trzy egzystencjalne pytania: Kim ja jestem? Jaki jest ten świat i jak funkcjonuje? Oraz jakie jest moje miejsce i rola w tym świecie? Jakość przyszłego życia dziecka w znacznym stopniu zależy od tego, jakie odpowiedzi znajdzie ono na te właśnie pytania. Oczywiście dziecko nie jest świadome tych pytań a odpowiedzi nie pojawiają się jako uświadomiona wiedza o sobie i świecie. One pojawiają się raczej jako wewnętrzny obraz samego siebie i świata oraz przekonanie o tym, jakie jest miejsce dziecka w tym świecie. To, jak dziecko spostrzega samo siebie, wyraża się w jego postawach, zachowaniach, reakcjach na sytuacje w jakich się znajduje, sposobie nawiązywania kontaktu, kondycji zdrowotnej, sposobie angażowania się w wydarzenia, kreatywności itp.

To, jaki obraz siebie, świata i swojego miejsca na świecie zbuduje sobie dziecko, zależy w znacznej mierze od nas dorosłych. Dziecko bowiem uczy się siebie poprzez to, jak reagują na nie dorośli z najbliższego otoczenia. Poznaje świat poprzez to, jak funkcjonują w nim najbliżsi. Rozpoznaje swoje miejsce na świecie poprzez to, jakie miejsce przeznaczają mu w swoim życiu rodzice. Z czasem w życiu dziecka znaczenia nabierają również inni dorośli, którzy mogą sporo wnieść w tworzącą się osobowość młodego człowieka.

Są trzy fundamentalne jakości, które w decydujący sposób kształtują obraz siebie dziecka i jego poczucie swojego miejsca na świecie.

Poczucie własnej wartości i godności to fundament, na którym dziecko buduje całe swoje istnienie. Dzięki niemu w przyszłości stanie się osobą dojrzałą, dobrze radzącą sobie z trudnościami i wyzwaniem życia, dążącą do twórczej samorealizacji oraz odpowiedzialności za siebie i innych. Osoba, która ma poczucie własnej wartości nie ma także potrzeby stosowania przemocy oraz nie pozwala na przemoc wobec siebie. Swoją siłę wykorzystuje adekwatnie do potrzeb i sytuacji. Ma szacunek do innych i oczekuje szacunku wobec siebie.

Wraz z poznawaniem siebie dziecko potrzebuje budować **akceptację siebie**, która jest odniesieniem się dziecka do tego, jakim samo siebie poznaje i doświadcza. Akceptacja siebie, swoich możliwości i ograniczeń oraz przyjęcie siebie takim, jakim

się jest tu i teraz jest warunkiem niezbędnym do rozwoju osobistego. Akceptacja siebie takim, jakim się jest to coś innego, niż rezygnacja z rozwoju i dążenia do bycia coraz lepszym. Paradoksalnym warunkiem każdej trwałej i satysfakcjonującej zmiany oraz rozwoju jest akceptacja stanu obecnego oraz tego, że zmiana może okazać się w danych warunkach niemożliwa. Rozwój budowany na akceptacji siebie pozwala zdobywać i integrować nowe umiejętności oraz wiedzę, akceptować trudności i porażki oraz w wolności rezygnować z tego, co w danym momencie jest nieosiągalne. Człowiek akceptujący siebie zawsze jest w miejscu, które akceptuje i jednocześnie widzi przed sobą dalszą drogę rozwoju. Sukcesy i porażki motywują go na równi - tak do dążenia do nowych osiągnięć jak i do zadowolenia z tego, kim już teraz jest lub co już ma. Rozwój bez akceptacji siebie staje się wyścigiem i nieustanną rywalizacją, której towarzyszy wszechobecne poczucie, że wciąż nie jest się wystarczająco dobrym i wciąż nie zasługuje się na akceptację otoczenia.

Kontakt ze sobą oznacza zdolność do uświadamiania sobie i wyrażania swoich uczuć i potrzeb. Kontakt ze sobą potrzebny jest do tego, by wyznaczać swoje własne cele, zgodne ze swoimi wartościami i pragnieniami oraz by dokonywać wyborów. Jest potrzebny również do tego, by człowiek miał dobrą orientację, w jaki sposób oddziałują na niego osoby, które spotyka i sytuacje, w których się znajduje. Orientacja w sferze swoich uczuć jest także potrzebna do ochrony siebie, adekwatnego reagowania na różnorakie zagrożenia. Jest również budulcem dla zdolności do spontanicznego angażowania się w życie bez utraty kontroli nad swoim bezpieczeństwem.

Takiej jakości życia człowiek uczy się od dziecka. By to osiągnąć dziecko potrzebuje wzrastać w bezpiecznej przestrzeni, sprzyjającej doświadczeniu i wyrażaniu swoich uczuć, bez obawy przed oceną i odrzuceniem. Gdy dziecko ma takie warunki, buduje kontakt z samym sobą, zaufanie do siebie i swojej intuicji oraz uczy się rozpoznawać w sobie i rozwijać to, w co od początku jest wyposażone przez naturę. **Poczucie swojej wartości i godności, akceptacja siebie oraz kontakt ze sobą to niezbędne katalizatory dla całej wiedzy o świecie i różnorodnych umiejętności, których dziecko się uczy, które zdobywa w szkole i na zajęciach dodatkowych.** Człowiek z ugruntowanym poczuciem swojego JA potrafi integrować ową wiedzę i umiejętności, korzystać z nich w zgodzie ze sobą i swoimi wartościami. Akceptując siebie człowiek jest ciekawy świata i uczy się w poczuciu wzrastającego bogactwa wewnętrznego. Jego egzystencja nabiera smaku i głębi a on sam sięga do prawdziwej duchowości i integralności siebie jako osoby. Kiedy te fundamenty są zbyt słabe lub niepewne, człowiek wypełniony jest umiejętnościami i wiedzą, których nie potrafi integrować i używać w zgodzie ze sobą i swoimi wartościami. Traci sens i kierunek swojego życia. Bywa, że w połowie życia uświadamia sobie, że tak naprawdę nie wie, kim jest...

Ten rodzaj rozwoju dzieje się od samego początku życia człowieka. Każdy wiek ma w tej kwestii swoją charakterystykę. Na co innego wrażliwe są niemowlaki, na inne sfery jest czas u przedszkolaków, jeszcze czegoś innego potrzebują starsze dzieci. Różne też są środki i sposoby bycia z dzieckiem w takim kontakcie, który służy rozwojowi wspomnianych wyżej jakości. W świecie dzieci dzieje się to poprzez spontaniczną zabawę, w której podążają one za własną intuicją. Uczą się rozpoznawać i wyrażać swoje uczucia, potrzeby, nadzieje i oczekiwania. Uczą się bycia w kontakcie z tą twórczą i unikalną częścią swojej istoty. Uczą się tego, jak być

sobą w kontakcie z drugą osobą oraz w grupie. W zabawie jest okazja do tego, by uczyć się akceptowania siebie zarówno gdy coś się udaje jak i wtedy, gdy się przegrywa. Zabawa to aktywność, w której każdy jest wartościową osobą.

Malowanie może być jedynie malowaniem, ćwiczeniem umiejętności plastycznych, tworzenia ładnych rysunków, poznawaniem technik malarskich, ciekawym i pożytecznym wypełnieniem czasu. Może być jednak **spotkaniem** w malowaniu. Spotkaniem dziecka, które poprzez malowanie doświadcza i wyraża siebie - z dorosłym, który wchodzi w dialog zarówno z tym, kto maluje jak i z tym, co jest w tym malunku wyrażone. Dziecko potrzebuje pogłębionej reakcji dorosłego na siebie w działaniu i na to, co robi - by jego działanie stało się ważnym wydarzeniem w jego egzystencjalnym rozwoju. Różnego rodzaju działania mogą być - i tego naprawdę dziecko potrzebuje - miejscem **rozwoju poprzez kontakt**: kontakt dziecka z samym sobą oraz kontakt z rodzicem i innym dorosłym.

Wychowywanie poprzez kontakt, który służy rozwojowi to pomaganie dziecku w poznawaniu samego siebie, uczeniu się wyrażania swoich uczuć i potrzeb, sięgania po własny rozwój oraz budowania satysfakcjonujących relacji z otoczeniem. Ten rodzaj wychowywania dzieje się nie inaczej jak poprzez bezpośredni kontakt pomiędzy rodzicem lub innym dorosłym a dzieckiem. W subtelnej przestrzeni relacji rozgrywają się sprawy najważniejsze, stanowiące fundament kształtującego się człowieka.

W **Akademii dla Dzieciaków** zabawa nie jest jedynie zabawą, rysowanie nie jest jedynie rysowaniem. Naszym celem jest stwarzanie bezpiecznej przestrzeni do rozwijania poczucia własnej wartości przez dzieci, uczenia się własnego świata wewnętrznych uczuć oraz współistnienia ze światem uczuć innych osób. Dajemy dzieciom dobrze chronioną przestrzeń psychologiczną, pełną akceptacji i szacunku, w której dzieci uczą się siebie poprzez doświadczenie swojej aktywności oraz tego, jak są traktowane. Jak to się dzieje? Dzieci się bawią, rysują, budują, rozmawiają, pytają, poszukują odpowiedzi. Podejmują działania dające możliwość doświadczenia i wyrażania siebie a dzięki temu budują taki obraz siebie, który daje wysokie poczucie własnej wartości i szacunku do innych. Uczą się tego, co będzie im potrzebne do budowania satysfakcjonującej dorosłości, wypełnionej dobrymi relacjami z innymi i twórczym podejściem do życia. Ktoś patrząc z zewnątrz mógłby powiedzieć, że to tylko zabawa, rysowanie, malowanie – jak w wielu innych miejscach, klubach, świetlicach itp. Zapewne tak widzi obserwator ale to co najważniejsze jest jak zwykle niewidoczne. To, o czym jest mowa powyżej, dzieje się w subtelnej przestrzeni kontaktu i relacji, w której kształtuje się młody charakter ku świadomości siebie oraz uważności na innych.

W **Akademii dla Rodziców** uczymy sztuki tak rozumianego rodzicielstwa.

Dzieciom stwarzamy bezpieczną przestrzeń rozwoju osobowości na zajęciach prowadzonych w ramach **Akademii dla Dzieciaków**.

Nauczycieli, pedagogów, instruktorów zajęciowych i innych profesjonalistów zapraszamy na **szkolenia** dotyczące sztuki kontaktu, pedagogiki Gestalt oraz terapii poprzez kontakt.